

Література:

1. Organisation of the Restaurant Industry : textbook : [Electronic edition] / compiled by O. O. Akhmedova, O. A. Sushchenko. – Kharkiv : S. Kuznets KhNUE, 2019. – 185 p.
2. П'ятницька Г. Т. Менеджмент ресторанного господарства: навч. посібник. Київ : КНТЕУ, 2014. 374 с.

ГОРЮНОВА К.А.,

старший викладач кафедри маркетингу та туризму
Маріупольського державного університету, м. Київ
НОВІЗІНСЬКА М.В., студентка ОС «Магістр»
спеціальності 242 «Туризм та рекреація»
Маріупольського державного університету, м. Київ

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

На початку XXI століття туризм розглядається як один із секторів економіки, який стрімко та динамічно розвивається. Ця галузь внесла важливий внесок у світовий валовий продукт, складаючи десяту частину його обсягу. Феноменальний успіх туризму відбувається в тому, що він базується на задоволенні постійних потреб та бажань людей пізнавати навколишній світ. Туризм охоплює широкий спектр видів діяльності, включаючи економічну, соціальну, обслуговуючу сфери, а також послуги туроператорів та турагентів.

Галузь туризму підтримує практично 50 суміжних галузей та створює додаткові робочі місця. Кожен турист створює роботу для 10 осіб. Створення одного робочого місця у сфері туризму виявляється в 20 разів дешевшим, ніж у промисловості. Є загальна практика використання туристичної галузі як міжгалузевого комплексу, що охоплює транспортні та туристичні підприємства, підприємства, пов'язані з туризмом (включаючи будівництво, готельну та комунальну інфраструктуру, зв'язок тощо), а також широкий спектр послуг, які споживаються за потреби під час подорожей..

Важливим стратегічним завданням для економіки даного регіону є створення ефективного виробничо-господарського комплексу, який володів би потенціалом для збалансованого та стійкого розвитку. Досягнення цієї мети може сприяти розробці нової концепції сталого розвитку сфери туризму в даному регіоні [1, с. 15].

Під поняттям "концепція сталого розвитку туризму в регіоні" розробляється система ідей, яка визначає єдиний загальний план розвитку туристичної галузі, що враховує стратегічні цілі та пріоритети розвитку галузі, ключові напрямки та методи реалізації поставлених завдань. Концепція відображає позицію регіону в контексті стратегії розвитку туристичної галузі на довгострокову перспективу та включає конкретні заходи для її реалізації.

Формулювання стратегічного плану цієї концепції є визначенням пріоритетів для розвитку туристичної галузі, яка в своєму випадку сприяє соціально-економічному прогресу в усіх регіонах.

Для досягнення цієї мети пропонуємо наступні шляхи:

- проведення аналізу та оцінки потенціалу туризму в регіоні.
- здійснення SWOT-аналізу туристичної галузі та її інфраструктури.
- формування позитивного туристичного регіону.
- впровадження інноваційної та інвестиційної політики.
- розвиток матеріальної бази туристичної галузі.

На основі аналізу проблеми сталого розвитку туризму та вивчення досвіду інших країн пропонується низка методологічних принципів і підходів до формування структури та змісту концепції сталого розвитку туризму в регіоні. Серед них слід виділити комплексний підхід та цільність, що забезпечує перевагу завданням, конкретність цілей та підтримку законодавчої бази [2, с. 38].

Принцип комплексності та цілісності у концепції сталого розвитку туризму в регіоні пропозиції, в першу чергу, заснований на системному підході реалізації стратегії соціально-економічного розвитку регіону. Це включає визначення системи пріоритетів для інвестування та фінансування, проведення економічних реформ за допомогою інвестицій, а також підходу до соціально-економічної сфери, де всі елементи взаємопов'язані. У цей підхід мають входити науково-технічні, інвестиційно-інноваційні програми, програми навчання та підвищення кваліфікації, а також програми соціального забезпечення робітників.

По-друге, важливо забезпечити узгодженість та взаємодію між двома ключовими складовими регіональної політики - структурною та інвестиційною. Це забезпечує врахування взаємозв'язку всіх напрямків та механізмів соціально-економічного розвитку регіону.

У сучасних умовах, коли ресурси обмежені, особливо місце в регіональній політиці сталого розвитку туризму є принцип пріоритетності. Головне завдання виникає в тому, щоб змінити оптимальний розвиток цієї галузі.

Інший методологічний принцип концепції сталого розвитку туризму в регіоні - принцип конкретизації мети. Мета і завдання розвитку туризму повинні бути частиною загальної соціально-економічної політики регіону і визначатися в рамках програми і прогнозів соціально-економічного розвитку регіону на перспективу. Ці цілі і завдання можуть бути такими, як модернізація технологічних процесів у галузі, забезпечення робочих місць, розвиток природних ресурсів, оновлення основних засобів у галузях, покращення регіональної інфраструктури тощо.

Складність структури економіки регіону, її трансформація та роль держави у розвитку економіки призводять до потреби застосування принципу диференціації об'єктів управління при формуванні та реалізації регіональної політики сталого розвитку туризму. Зміст цього принципу полягає в тому, що при використанні єдиної системи регулювання економіки в різних напрямках існує значна різниця у відношенні до окремих господарських суб'єктів.

Щодо регіональної політики стало розвиток туризму в регіоні, необхідно розробити індивідуальний підхід до різних суб'єктів з урахуванням їх стосунку до різних груп, які класифікуються в межах різних господарських структур:

-соціально-економічна класифікація, яка забезпечує розподіл підприємств за формами власності.

-організаційно-економічна класифікація, яка розподіл витрат підприємств відповідно до їх організаційно-економічної форми управління.

Спеціалізованими об'єктами управління в політиці сталого розвитку галузі є кластери, які можуть об'єднувати підприємства з різними секторами, такими як транспорт, зв'язок, харчування, легка промисловість тощо, які мають взаємозв'язок з цими кластерами.

Ключовим принципом при формуванні концепції сталого розвитку туризму в регіоні є забезпечення всіх учасників туристичної галузі в регіоні відповідною законодавчою базою.

Основними перешкодами для розвитку туризму в регіоні є економічна, політична і соціальна нестабільність. Однак розробка концепції сталого розвитку туризму в регіоні може значно збільшити приплив туристів у регіон, сприяючи тим самим розвитку самої галузі та соціально-економічного зростання регіону в цілому.

Впровадження політики сталого розвитку туризму значно впливає на загальний стан економіки регіону та відновлення виробництва, що істотно впливає на формування іміджу регіону як туристичного напрямку.

Наступним елементом концепції сталого розвитку туризму в регіоні є стратегія розвитку цієї галузі. Стратегія повинна обґрунтуватися на галузевих пріоритетах розвитку, враховуючи специфіку економічного стану регіону та його природно-рекреаційний потенціал.

Запропонована стратегія має на меті зміну структури господарського комплексу регіону та виділення галузевих пріоритетів для фінансування на різних етапах довготривалої перспективи. Довгострокова перспектива обрана не випадково, оскільки сталий розвиток туризму розглядається як системні заходи, спрямовані на інтеграцію регіонів у глобальну економічну систему як рівноправних партнерів. При формуванні концепції сталого розвитку туризму в регіонах також було враховано той факт, що економіка багатьох регіонів України має різноманітний характер.

Концепція сталого розвитку туризму в регіоні включає в себе механізми забезпечення розвитку цієї галузі. Політика розвитку туризму стає невіддільною частиною господарського механізму регіону, включаючи основні складові та ланки механізму забезпечення розвитку сфери туризму.

Такий механізм представляє собою організаційно-економічну структуру для здійснення заходів, спрямованих на сприяння розвитку туризму в регіоні. Ця структура включає комплекс організаційних, ресурсних, правових, методичних та інших компонентів, які спеціально розроблені та закріплені в законодавстві, а також послідовність їх виконання [3, с. 172].

Таким чином, можна зробити висновок, що здійснення регіональної політики соціально-економічного розвитку потребує розробки довгострокової концепції сталого розвитку сфери туризму, яка є складовою господарського комплексу регіону. Ця концепція повинна мати унікальні особливості конкретного регіону, його потенціал та можливості.

Література:

1. Герасименко В.Г. Концепція сталого розвитку туризму: етапи становлення і сучасний зміст // Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи. 2007. Вип.1. С.17-23.
2. Направления обеспечения устойчивого развития предприятий туристической отрасли // Экономика и управление. 2007. №4-5. С.38-42.
3. Дядечко Л.П. Экономика предприятий туристического бизнеса. Донецк, 2003. 172 с.

ГОРІУНОВА К.А.,

старший викладач кафедри маркетингу та туризму
Маріупольського державного університету, м. Київ
ГУТОВСЬКА А.С., студентка ОС «Бакалавр»
спеціальності 242 «Туризм і рекреація»
Маріупольського державного університету, м. Київ

РОЛЬ ІМЕРСИВНОЇ ЕКСКУРСІЇ У КУЛЬТУРНІЙ РОЗБУДОВІ КРАЇНИ

З розвитком сучасних технологій все більше свого життя люди проводять у віртуальному світі Інтернет. Спілкуються та ведуть бізнес у соціальних мережах, контактують переважно через месенджери. Через це справжнім дефіцитом стають реальні емоції, реальні відчуття та живе спілкування. Можливо це і є причиною, що останнім часом по всьому світу набирає обертів популярність імерсивних екскурсій.